

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Ekologické protesty v Teplicích v listopadu 1989: Příčiny aktivizace veřejnosti

Autorka: Vendula Menclová

Bakalářská práce je na vysoké úrovni a má jasnou strukturu. Autorka se na problematiku dívá politologickou perspektivou a přispívá tak originálním způsobem k tématu aktivizace veřejnosti v nedemokratickém režimu.

Studentka prokázala dobrou orientaci v tématu a podařilo se jí srozumitelně shrnout zásadní momenty ve vývoji vztahu elit normalizačního Československa k problematice zhoršujícího se životního prostředí. Studentka v rámci své analýzy aktivizačních procesů na Teplicku velmi dobře propojila historickou a politologickou perspektivu, díky čemuž se jí podařilo přistoupit k tématu novým způsobem a položit si tak otázky, které dosud stály ve výzkumu tohoto tématu stranou. Jako teoretický rámec jí posloužila teorie rozporuplné politiky amerického sociologa a historika Charlese Tillyho, který ukázal, jakým způsobem je politika sociálního protestu vázána na konkrétní kontext (politický, společenský, aj.). Vendula Menclová prokázala, že v případě listopadových demonstrací v Teplicích lze hovořit o typu sociálního protestu popsaném Tillym, a to na základě důsledné archivní rešerše, prostudování dobového tisku a využití vzpomínek pamětníků. Respektuji a oceňuji autorčin výběr teoretického přístupu, nicméně se domnívám, že je potřeba v rámci obhajoby vyjasnit následující dva vzájemně provázané aspekty:

- 1) Sociální hnutí mají svou povahou blízko k politickým akcím, jako jsou například revoluce. Studentka v práci naznačuje, že po 17. listopadu 1989 mohlo dojít k propojení hnutí za zlepšení životního prostředí s požadavky tzv. Sametové revoluce a kritikou režimu. Tato část bakalářské práce nebyla zcela jednoznačná, jak to například dokládá věta ze str. 53: "... donutila obyvatele Teplic a blízkého okolí v několika listopadových inverzních dnech uspořádat místní malou, avšak významnou revoluci ještě před samotnou Sametovou revolucí." Dá se tedy po 17. 11., tj. především na setkání s představiteli vládnoucí moci 20. 11. 1989 hovořit o sociálním hnutí či již došlo k transformaci v politickou akci? A lze vůbec v nedemokratických režimech provést demarkaci mezi sociálním hnutím a politickou akcí?
- 2) Tilly se také zabýval vztahem sociálních hnutí a demokratizací, přičemž varoval před iluzí, že sociální hnutí vždy propagují demokracii. Jak je to v případě aktivizačních snah občanů na Teplicku za záchranu životního prostředí a zlepšení podmínek s demokratizačními snahami?

Obsahově je práce dobře zpracovaná, zároveň obsahuje množství gramatických chyb, překlepů a chybějících slov. Množství chyb zbytečně narušuje plynulost čtení a snižuje úroveň jinak velmi vyspělé a kvalitní bakalářské práce. Přesto práci považuji za velmi kvalitní, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení stupněm „výborně“.

V Praze dne 31. 8. 2023.

Mgr. Adéla Rádková, Ph.D.